

НЕЗАЛЕЖНЕ ТЕСТУВАННЯ ВЧИТЕЛІВ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

Час виконання – 180 хвилин

Тест містить 80 завдань різних форм. Відповіді до завдань Ви маєте позначити в бланку А.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Уважно читайте правила виконання завдань, зазначені перед кожною новою формою завдань.
2. Відповідайте лише після того, як уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. За потреби використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтеся виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланка відповідей А

1. У бланк А записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді, використовуючи лише позначку X.
2. Позначки вписуйте чітко, з дотриманням вимог щодо надання відповіді на завдання кожної форми, пам'ятаючи, що бланк А оброблятиме комп'ютер.
3. Якщо Ви позначили в бланку А відповідь до якогось із завдань 1–77 неправильно, то можете змінити її, замалювавши попередню позначку й поставивши нову, як показано на зразку:

4. Якщо Ви записали відповідь до якогось із завдань 78–80 неправильно, то можете виправити її, записавши новий варіант відповіді в спеціально відведеному місці бланка А.
5. Зверніть увагу: неправильно позначені, підчищені відповіді в бланку А буде зараховано як помилкові.
6. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланку А.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 32.

Позначте номер Вашого зошита у відповідному місці бланка А так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Зичимо Вам успіху!

Завдання 1–69 мають по чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді та позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення бланка А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

1. Які вимоги до сучасного уроку передбачають визначення оптимального змісту навчального заняття відповідно до навчальної програми та з огляду на рівень підготовки учнів?

А дидактичні
Б психологічні
В технічні
Г гігієнічні

2. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

На занятті вчителька організувала роботу так: об'єднала учнів із приблизно однаковими навчальними можливостями в гомогенні групи із чотирьох осіб; кожна група опрацьовувала індивідуальну добірку завдань відповідної складності.

Який спосіб організації групової навчальної діяльності учнів передбачає таку роботу?

А ланковий
Б диференційований
В кооперативний
Г парний

3. Яким документом визначено загальний обсяг (у годинах) навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти, його рекомендований розподіл за роками навчання між навчальними предметами (інтегрованими курсами), обов'язковими для вивчення, послідовність вивчення їх, кількість годин на вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів) за вибором та який затверджує центральний орган виконавчої влади у сфері освіти й науки?

А Освітньою програмою закладу
Б Типовою освітньою програмою
В Державним стандартом освіти
Г Базовим навчальним планом

4. Яка функція оцінювання навчальних досягнень учнів дає вчителю змогу ефективно адаптувати освітній процес і спрямовує зусилля учнів на подолання труднощів, що виникли й гальмують процес навчання?
- А мотиваційна
 - Б діагностувальна
 - В розвивальна
 - Г коригувальна
5. Доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.
- Дослідження конкретних перспектив і тенденцій розвитку освітньої сфери, особливостей навчання і виховання, формування соціально-педагогічних результатів й особистісних якостей – це*
- А прогнозування.
 - Б аргументація.
 - В інтерпретація.
 - Г порівняння.
6. Що є виявом зовнішньої мотивації дитини до навчання?
- А Дитина із задоволенням читає додаткову літературу із цікавого для неї предмета.
 - Б Дитина старанно готується до контрольної роботи, щоб отримати високий бал і порадувати батьків.
 - В Дитина бере активну участь у дискусіях на уроці, прагнучи зрозуміти новий матеріал глибше.
 - Г Дитина вибирає факультатив, який відповідає її інтересам і планам на майбутнє.
7. Про які порушення можуть свідчити ознаки I–IV?
- I. *Ускладненість контролю дрібної моторики й загальної координації рухів.*
 - II. *Труднощі з формуванням навичок планування.*
 - III. *Чутливість до світла, звуків і зміни температури.*
 - IV. *Труднощі із запам'ятовуванням і відтворенням рухових послідовностей.*
- А дисграфію
 - Б дискалькулію
 - В синдром порушення уваги
 - Г диспраксію

8. Яка порада вчителя батькам дитини, у якої знизилась успішність, є коректною?
- А Змусьте дитину відповідальніше ставитися до навчання.
 - Б Поміркуймо про причину цієї ситуації.
 - В Не варто так перейматися оцінками, це не головне в житті.
 - Г Обов'язково знайдіть репетитора, бо дитина занедбала навчання.
9. Що **НЕ** є принципом інклюзивної освіти в Україні?
- А задоволення індивідуальних освітніх потреб кожної дитини
 - Б адаптація потреб дитини до системи освіти
 - В подолання потенційних бар'єрів у навчанні
 - Г відповідність складності завдань здібностям дитини
10. Що **НЕ** вважають формою булінгу?
- А взаємні словесні образи
 - Б ігнорування, виключення з гри
 - В приниження через інтернет
 - Г вимагання грошей, речей
11. Який показник **НЕ** враховують під час визначення мікрокліматичних характеристик внутрішнього середовища в закладах загальної середньої освіти?
- А температуру повітря
 - Б швидкість руху повітря
 - В індекс якості повітря
 - Г відносну вологість повітря
12. Яка інформація щодо впливу комп'ютерної техніки на учнів є **хибною**?
- А покращує роботу м'язів опорно-рухового апарату
 - Б змінює температуру й вологість повітря в приміщенні
 - В підвищує рівень шуму в приміщенні
 - Г збільшує зорове, емоційне й розумове напруження
13. Який засіб **НЕ** є доцільним для оповіщення людей про пожежу в закладі загальної середньої освіти?
- А внутрішня телефонна система
 - Б внутрішня радіотрансляційна мережа
 - В корпоративна електронна пошта закладу
 - Г спеціально змонтовані засоби мовлення

14. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Під час пожежі потерпілий обпik руку металевою дверною ручкою. Ділянка опіку незначна, але є почервоніння шкіри й утворюється пухир.

Яка дія буде **помилковою** в такій ситуації?

- А охолодити місце опіку водою
- Б накрити пошкоджену ділянку чистою вологою серветкою
- В якщо пухир розірвався, накласти стерильну пов'язку
- Г нанести на місце опіку мазь або гель

15. Доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Патологічний стан, що загрожує життю, зумовлений нестачею кисню в крові та накопиченням вуглекислого газу в організмі, може бути спричинений різноманітними чинниками, що призводять до тривалої непротісності дихальних шляхів, – це

- А алопеція.
- Б аритмія.
- В асфіксія.
- Г анурія.

16. Яке твердження відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» є **хибним**?

- А На бажання особі надають завдання зовнішнього незалежного оцінювання в перекладі мовою національної меншини чи корінного народу України, якщо цією мовою здійснювали навчання в закладі освіти.
- Б Відповідно до освітньої програми одну чи кілька дисциплін можуть викладати двома чи більше мовами – державною мовою, англійською мовою, іншими офіційними мовами Європейського Союзу.
- В Особам, які належать до корінних народів України, гарантовано право на навчання в комунальних закладах освіти для здобуття дошкільної і загальної середньої освіти, поряд із державною мовою, мовою відповідного корінного народу України.
- Г У класах (групах) із навчанням мовами відповідного корінного народу або національної меншини України забезпечують навчання української мови як вибіркового освітнього компонента.

17. Доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Інтелектуальні або практичні дії людини, спрямовані на видобування з різних видів пам'яті раніше засвоєного досвіду для його подальшого використання, – це

- А актуалізація.
- Б акцентуація.
- В алгоритмізація.
- Г апперцепція.

18. Прочитайте речення (*цифрою позначено наступне слово*).

У нашому (1)довіднику ви (2)знайдете відповіді на такі (3)запитання: (4)вимоги до оформлення (5)рукопису статті, поради з надання (6)експертних висновків, (7)розбір складних (8)випадків слововживання.

НЕПРАВИЛЬНО виділено букви на позначення наголошених голосних у **ВСІХ** словах, позначених цифрами

- А 1, 2, 3, 4
- Б 4, 5, 6, 7
- В 2, 6, 7, 8
- Г 1, 2, 4, 8

19. Яке речення **НЕ** потребує редагування?

- А У бібліотеці триває конкурс малюнків по темі «Весняні барви».
- Б Свої роботи можна надсилати по пошті на адресу бібліотеки.
- В Надіслані роботи буде розподілено по вікових категоріях.
- Г У кожній номінації передбачено по три призових місця.

Прочитайте мікротекст із пронумерованими пропусками й виконайте завдання 20 і 21 до нього.

Доцільно запропонувати учнівству створювати власні відео, записувати відеочеленджі, інтерв'ю, спробувати себе в блогерстві й самостійно добирати цікаві для цього теми. Таке завдання допоможе (1) _____ учнів та учениць до взаємодії, (2) _____ виокремлювати потрібну інформацію з різних джерел, зокрема медіатекстів. Така форма роботи також дасть кожній дитині змогу висловлювати власні погляди, добирати аргументи для підтвердження їх, зважаючи на думки інших осіб.

20. На місці пропуску (1) потрібно вставити

- А прилучити
- Б привабити
- В приєднати
- Г привернути

21. На місці пропуску (2) потрібно вставити

- А набити їхні руки
- Б підняти їхню планку
- В поліпшити їхні вміння
- Г відточити їхню майстерність

22. Яке запитання до учнів містить зразок **неконструктивної** комунікації?

- А Хто готовий поділитися своїми результатами виконання домашнього завдання?
- Б Чому ви не запитали минулого уроку про домашнє завдання, якщо вам щось було незрозуміло?
- В У кого є бажання розповісти про труднощі з домашнім завданням?
- Г Чи встигли ви впоратися з домашнім завданням у запланований час?

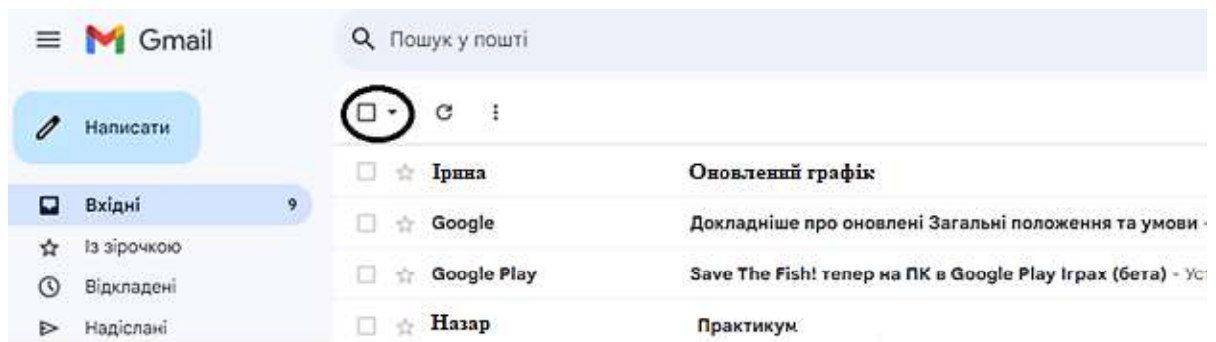
23. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Попри невисокі статистичні показники використання освітніх платформ / курсів із вивчення або вдосконалення знань з української мови, 94 % учителів і 88 % батьків учнів вважають, що треба й надалі розвивати таку мережу освітніх платформ / курсів, оскільки ресурси мають великий потенціал для збагачення словникового запасу, поліпшення граматичних навичок і розвитку мовленнєвих умінь старшокласників.

У якому варіанті найточніше визначено мету повідомлення?

- А ознайомити зі змістом освітніх платформ для вдосконалення знань з української мови
- Б визначити способи підвищення попиту на освітні платформи / курси з вивчення української мови
- В засвідчити факт непопулярності освітніх платформ / курсів із вивчення української мови
- Г навести аргументи вчителів і батьків щодо потреби відвідувати курси із вивчення української мови

24. Яка порада **НЕ** є доцільною для створення надійного пароля, щоб захистити свій обліковий запис, особисту інформацію, листи, файли та інші дані в інтернеті?
- А використовуйте особисту інформацію і прості слова
 - Б створюйте довгий пароль, який містить букви й цифри
 - В генеруйте різні паролі для важливих облікових записів
 - Г що 3–6 місяців або частіше змінюйте свої паролі
25. Позначте, що **НЕ** належить до ускладнень, через які не запускається комп'ютер.
- А відсутність живлення / заряду батареї
 - Б пошкодження файлів операційної системи
 - В неправильне підключення принтера
 - Г збої в роботі оперативної пам'яті
26. Яку дію під час набору тексту виконують клавішею ?
- А перехід на новий рядок
 - Б створення порожньої сторінки
 - В додавання таблиці
 - Г уведення тільки великих букв
27. Яке призначення має кнопка, розташована на панелі інструментів вікна поштової скриньки й позначена на рисунку кружечком?

- А видалити певні листи
- Б перемістити листи в архів
- В виділити певні листи
- Г позначити листи як прочитані

28. Що **НЕ** є ознакою того, що сайт належить до шахрайських?

- А подібність із доменом сайту відомого бренду
- Б орфографічні помилки й незвична лексика
- В наявні кілька способів оплати
- Г незаповнена сторінка контактів

29. Особистісно зорієнтована модель освіти визначає всі наведені ідеї щодо дитиноцентризму в Новій українській школі, **ОКРІМ**

- А взаємозв'язку особистого розвитку дитини з її практичним досвідом
- Б забезпечення свободи й прав дитини в усіх виявах її діяльності
- В орієнтації освітнього процесу на середнього школяра
- Г виховання вільної і незалежної особистості

30. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Під час уроку вчителька запропонувала учням інтерактивну вправу та правила до неї:

1. *Намагатися згенерувати якомога більше ідей.*
2. *«Увімкнути» свою уяву: не відкидати жодної ідеї лише тому, що вона суперечить загальній думці.*
3. *Можна розвивати ідеї інших учасників.*
4. *Не можна критикувати висловлювання інших й оцінювати запропоновані ідеї.*

Виконання якої інтерактивної вправи регламентують ці правила?

- А «Акваріум»
- Б «Мікрофон»
- В «Навчаючи – учусь»
- Г «Мозковий штурм»

31. У якому прикладі навчальної діяльності відображено взаємодію між категоріями «Людина і влада», «Людина і суспільство», «Людина і світ уявлень та ідей» згідно з Державним стандартом базової середньої освіти щодо громадянської та історичної освітньої галузі?

- А дослідження впливу неолітичної революції на формування перших державних утворень у Месопотамії
- Б порівняння впливу залізничного транспорту на міграційні процеси та життя в містах
- В вивчення процесів колонізації Африки європейськими державами та їхнього впливу на розвиток колоній
- Г аналізування впливу ідей Просвітництва на Велику французьку революцію та її наслідків

32. Який варіант поєднання освітніх компонентів громадянської та історичної освітньої галузі для 6–9 класів **НЕ** відповідає вимогам Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти?
- А інтегрований курс історії, курс громадянської освіти
 - Б історія України, всесвітня історія, громадянська освіта
 - В інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі
 - Г історія України, інтегрований курс історії та громадянської освіти
33. Яке твердження відповідає характеристиці історичної закономірності?
- А Богдан Хмельницький 1648 року очолив національно-визвольну війну українського народу проти Речі Посполитої.
 - Б Поняттям «холодна війна» характеризують глобальне протистояння між двома блоками держав – США та СРСР – у другій половині XX ст.
 - В Зростання продуктивності праці зазвичай зумовлює розвиток суспільства та його перехід на новий рівень розвитку.
 - Г На початку XX ст. в Європі було сформовано два військово-політичні блоки: Антанта і Троїстий союз.
34. Який метод формування історичних понять дасть змогу учням 7 класу унаочнити й проаналізувати складну систему васалітету, включно з розподіленням земель, обов'язками васалів і сеньйорів, а також їхніми взаємозв'язками?
- А проблемно-пошуковий метод, зосереджений на аналізуванні писемних джерел того часу
 - Б метод аналогій, що ґрунтується на порівнянні феодальних відносин із сучасними соціальними структурами
 - В метод моделювання, що передбачає створення схематичного зображення феодальної ієрархії та її функціонування
 - Г метод порівняльного аналізу, спрямований на зіставлення феодальних відносин у різних регіонах Європи
35. Що означає принцип наступності в аналізі модельних навчальних програм з історії?
- А зважання на хронологію історичних подій
 - Б забезпечення зв'язку між змістом попередніх і подальших етапів навчання
 - В використання щороку різноманітних методів навчання
 - Г відповідність навчального змісту програми результатам сучасних наукових досліджень

36. Який підхід найдоцільніший для формування об'єктивного ставлення учнів 10 класу до питань міграції під час вивчення теми «Міграційні процеси в сучасному світі»?

- А** організація диспуту між учнівськими групами з протилежними позиціями щодо міграції з подальшим голосуванням за переконливішу думку
- Б** поєднання структурованої дискусії, аналізування особистих історій мігрантів, аналізу медіаповідомлень і рефлексії власних поглядів
- В** демонстрування документального фільму про життя мігрантів із подальшим написанням учнями творів-роздумів про емоційний досвід мігрантів
- Г** організація зустрічі з представниками релігійних організацій, які допомагають мігрантам, для обговорення їхньої благодійної діяльності

37. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

На початку вивчення теми «Право власності» на уроці правознавства у 9 класі вчитель пояснює ключові поняття: власність, право володіння, право користування, право розпорядження. Він наводить конкретні приклади різних видів власності, способи набуття і припинення права власності на неї. Для кращого розуміння матеріалу вчитель використовує схеми й презентацію. Учні уважно слухають, роблять нотатки й ставлять запитання для уточнення деяких аспектів теми.

Який тип навчального заняття відповідає цьому опису?

- А** урок формування вмінь і навичок
- Б** урок засвоєння нових знань
- В** урок застосування знань, умінь і навичок
- Г** урок узагальнення та систематизації знань

38. Яка навчальна діяльність сприяє розвитку аксіологічної компетентності учнів?

- А** вивчення хронології подій Другої світової війни та запам'ятовування дат важливих битв
- Б** порівняння різних історичних інтерпретацій подій Майдану, аналізування їх і формулювання власного бачення цих подій
- В** розроблення і реалізація навчального проекту з дослідження історичних джерел й артефактів для створення віртуального музею «Ключі від часу»
- Г** створення презентації з докладним описом науково-технічних досягнень ХХ ст., зілюстрованої фотографіями та схемами

39. Для вивчення теми «Русь-Україна за правління Володимира Великого» під час дискусії про значення прийняття християнства вчитель застосовує метод ПРЕС.

У якому твердженні учня найкраще відображено один з етапів цього методу – *Обґрунтування*?

- А Я вважаю, що прийняття християнства було важливим кроком для Русі-України.
 - Б Адже зміцнило князівську владу, об'єднало племена та сприяло піднесенню авторитету держави на міжнародній арені.
 - В Зокрема це сприяло розвитку культури, писемності й міжнародних зв'язків держави.
 - Г Отже, прийняття християнства стало визначальним чинником подальшого розвитку Русі-України.
40. Яка форма організації навчання на уроці історії в 10 класі сприяє розвитку в учнів уміння спілкуватися та обмінюватися думками?
- А робота в групах під час аналізу політики Павла Скоропадського на уроці «Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського»
 - Б проблемний виступ про життєвий шлях історичного діяча на уроці «Портрет Симона Петлюри на тлі епохи»
 - В виступ із презентацією «Чортківська офензива» на уроці «Західноукраїнська Народна Республіка»
 - Г фронтальне опитування під час перевірки домашнього завдання на уроці «Директорія УНР»
41. Який результат навчання з громадянської та історичної освітньої галузі сформульовано **НЕКОРЕКТНО**?
- А розрізняє джерела інформації за видами – матеріальні / нематеріальні, первинні / вторинні, текстово-візуальні тощо
 - Б виявляє і розрізняє з допомогою вчителя причини й приводи, наслідки історичних подій, явищ, процесів
 - В слухає розповідь про пошукові системи для отримання інформації та значення незнайомих понять з історії та громадянської освіти
 - Г наводить приклади історичних пам'яток й інших виявів присутності минулого в сьогоденні: топоніміка, лексика, фольклор, соціальні практики тощо

42. Який із засобів навчання сприяє формуванню в учнів 7 класу наочного та емоційного уявлення про життя та культуру Давнього Єгипту?

- А позначення на контурній карті Давнього Єгипту найважливіших міст, храмів, місць розкопок
- Б створення учнями коміксу «Пригоди в Давньому Єгипті», де головні герої потрапляють у різні історичні ситуації
- В опрацювання уривку з історичного документа («Книга мертвих», напис на стіні храму тощо) та аналіз його змісту
- Г читання наукової статті про розвиток іригаційних систем в Давньому Єгипті та написання доповіді з використанням спеціальної термінології

43. Визначте спеціальну галузь історичної науки, предметом вивчення якої є, наприклад, факти, пов'язані з першим виданням 1846 року «Історії Русів».

- А археографія
- Б архівознавство
- В палеографія
- Г пресознавство

44. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

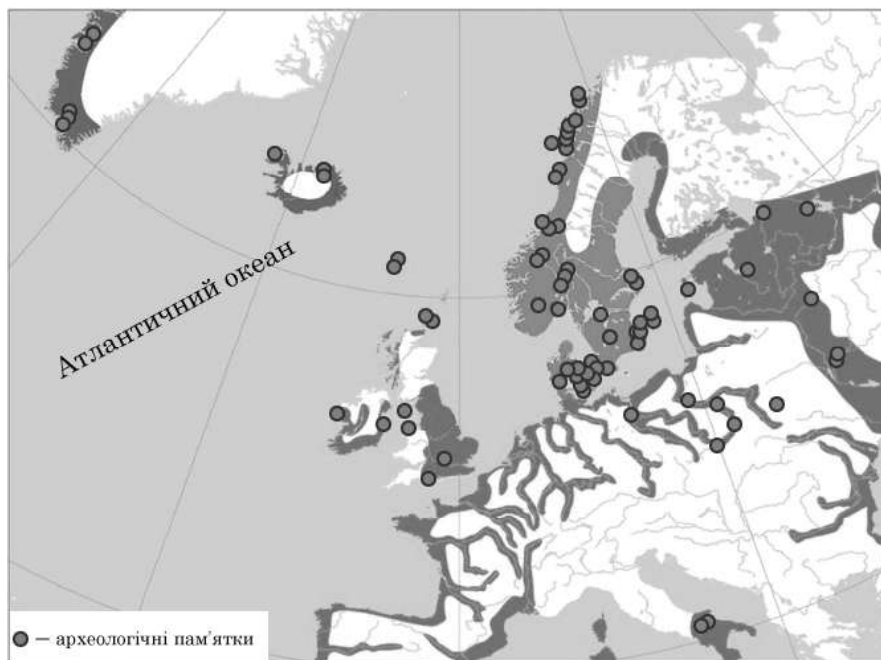
На картосхемі позначено орієнтовні територіальні межі поширеної в степу та лісостепу Наддніпрянщини археологічної культури доби енеоліту.

Під якою назвою археологи об'єднують носіїв цієї культури?

- А Буго-Дністровська культура
- Б Трипільська культура
- В Середньостогівська культура
- Г Зарубинецька культура

45. Що відбулося в період існування трипільської археологічної культури?
- А утворення міст-держав у Шумері
 - Б формування афінської демократії
 - В заснування фінікійської колонії Карфагену
 - Г правління династій Нового Царства в Стародавньому Єгипті
46. Проаналізуйте картосхему, на якій позначено місця досліджених археологічних пам'яток на території Європи, і дайте відповідь на запитання.

Яке історичне явище (процес) зілюстровано цією картосхемою?

- А форпости Стародавнього Риму
 - Б торгові шляхи й центри доби бронзи
 - В Велике переселення народів
 - Г експансія вікінгів
47. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Було: водогін, теракотові ванни й огнища в п'ятиповерховому палаці царя Криту, каналізація в Угариті, туалети й колісні таксі у Вавилоні, складна система іригації, що давала воду для поливу й басейнів багатіїв, неприступні Мікени й Тиринф зі стінами завтовшки до 45 метрів; ткацькі верстати й бібліотеки глиняних табличок із докладними каталогами в Хаттусі. Стало – нічого. Посуха могла спровокувати переселення племен, а землетрус і цунамі – паралізувати торгівлю. Знадобилося лише кілька десятків років, щоби в Середземномор'я прийшла «темна доба».

Яке поняття відповідає процесам, описаним в уривку історичного джерела?

- А Велике переселення народів
- Б мезолітична криза
- В бронзовий колапс
- Г соціальна революція

48. Проаналізуйте уривок з «Опису України» Гійома Левассера де Боплана й дайте відповідь на запитання.

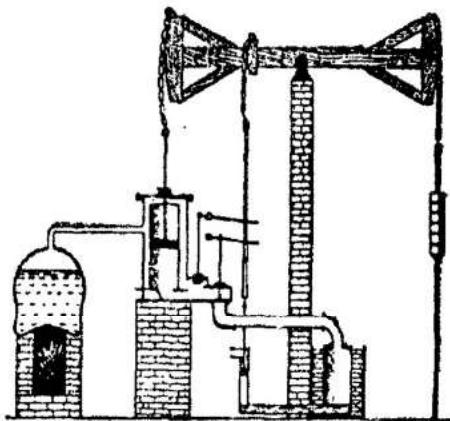
Річка Самара зі своїми околицями має велике значення не лише через багатство риби, а й через віск, мед, дичину та будівельний ліс, чого тут багато, як ніде інде. Козаки називають її святою річкою, можливо, через нечувані багатства; я бачив, як навесні тут ловили оселедців й осетрів.

Чому сприяли наведені в тексті факти?

- А зростанню чисельності поселень – зимівників
- Б утвердженню натурального господарства в Новій Січі
- В перетворенню рибальства на основну галузь козацького господарства
- Г поглиблення господарської спеціалізації козацьких паланок – окремих одиниць Січі

49. Який винахід належить до символів Першої промислової революції?

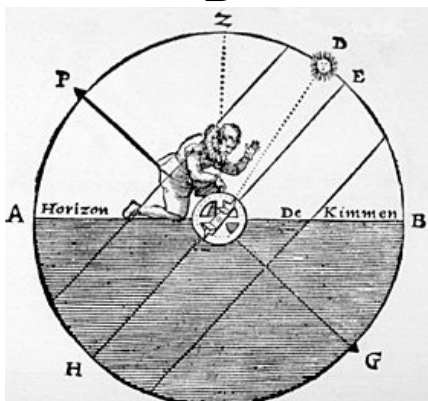
А

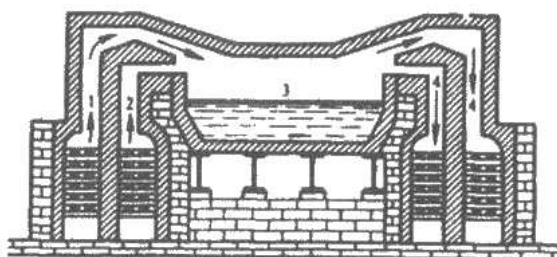
Б

В

Г

50. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Чимало земельних угідь у 70–80-х рр. ХХ ст. було уражено ерозією. Зокрема на Івано-Франківщині налічували 144,3 тис. га еродованих земель, на Рівненщині – 117,3 тис. га, на Львівщині – 409 тис. га і 143 тис. га змитих ґрунтів, на Тернопільщині – 351,4 тис. га – 38,5 % її території. Подібний стан був і на Буковині.

Яка причина виникнення описаної екологічної проблеми?

- А** глобальне потепління
- Б** обміління річок і збільшення площі боліт
- В** падіння врожайності традиційних для зазначених регіонів сільськогосподарських культур
- Г** використання переважно екстенсивних методів розвитку сільського господарства

51. Які поняття доцільно використати для характеристики еволюції українського суспільства під впливом «Весни народів»?

- А** панщина, конституція, національно-політичні організації, повстання, громадянські права
- Б** «азбучна війна», громади, куріальна виборча система, суспільно-політичні течії національного руху, «нова ера»
- В** політичні партії, революція, загальне виборче право, військово-політичний блок, іногородці
- Г** імперія, громадянська війна, демократична республіка, український монархізм, національно-визвольна боротьба

52. Яка країна після Другої світової війни у 1945–1960-х роках, незважаючи на впровадження ефективних фундаментальних реформ – земельної та освітньої, – неефективно використала зовнішню фінансову допомогу (переважно від США) для відновлення своєї економіки, зокрема через:

- активне впровадження політики імпортозаміщення;
- корупційні схеми, що дали змогу уряду поповнювати валютний резерв у доларах і продавати їх за офіційним (заниженим) курсом привілейованим бізнесменам;
- наявність постійно високої інфляції, спричиненої емісійним покриттям бюджетного дефіциту?

- А** Італія
- Б** Південна Корея
- В** Західна Німеччина
- Г** Японія

53. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Найбільшу цінність для досліджень з історії України та найважливішими писемними джерелами з подієвої історії Русі-України Х–ХІІІ ст. є хроніки – твори, що викладають події за хронологією, часто структуровані за роками.

Який твір є зайвим у логічному ланцюжку:

«Київський літопис – Повість временних літ – Галицько-Волинський літопис – Києво-Печерський патерик»?

- А «Київський літопис»
- Б «Повість временних літ»
- В «Галицько-Волинський літопис»
- Г «Києво-Печерський патерик»

54. Яке джерело є первинним для вивчення подій Великої французької революції?

- А підручник 1995 року з історії Франції
- Б газетна стаття 1900 року про якобінський терор
- В мемуари Наполеона Бонапарта, видані 1845 року
- Г протоколи засідань Національних зборів 1789 року

55. Прочитайте уривок зі «Спогадів» Павла Скоропадського й дайте відповідь на запитання.

Ми не врахували, що в Німеччині буде революція, яка змінить усе становище. Я передчував, що німці не можуть бути переможцями, що вони можуть бути розбиті. Я гадав, що в такому разі всі інтереси Антанти – підтримати нас – і це відновить рівновагу до того часу, коли я сам буду в змозі ходити на власних ногах.

Яким був наслідок політичних прорахунків гетьмана Павла Скоропадського?

- А Волів не форсувати українізацію, залучив на державну службу низку проросійських чиновників.
- Б Розробив «Проект загальних основ земельної реформи», що викликав невдоволення більшості селян і великих землевласників.
- В Відмовився від планів створити національну армію чисельністю понад 300 тис. осіб.
- Г Видав Грамоту до всіх українських громадян і козаків, у якій ішлося про федерацію Української Держави з небільшовицькою Росією.

56. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

У художньому фільмі «Таємний щоденник Симона Петлюри» є епізод про сцени жорстокої розправи більшовиків над українськими вояками, зокрема тими, які потрапили в полон. Ці кадри супроводжують спогади головного героя: «Скільки козаків загинуло! І яких козаків! А все чому? Не підготували як слід, кинули напіводягнених у холодну осінь без амуніції і зброї. Повірили чуткам, брехливим свідченням розвідки – тільки перейти кордон, і Україна повстане, там влади немає. Кров хлопців була на кожному з нас. Сором і біль охоплюють мене, коли я про це згадую».

Яке історичне явище стало фактологічною основою наведеного фрагмента кінострічки?

- А «Київська катастрофа»
- Б «Листопадовий зрив»
- В «Перший Зимовий похід»
- Г «Другий Зимовий похід»

57. Об'єктами авторського права **НЕ** вважають

- А лекції, промови, проповіді й інші усні твори.
- Б комп'ютерні програми, фотографії, фільми.
- В переклади, адаптації, аранжування та інші переробки творів.
- Г акти органів державної влади й органів місцевого самоврядування.

58. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

За даними соціологічних досліджень, 60 % громадян підтримують упровадження дистанційної освіти в школах. Водночас багато експертів вважають, що така форма навчання не сприяє розвитку на достатньому рівні соціальних навичок у дітей.

У якому твердженні відображено наведений у повідомленні факт?

- А Дистанційна освіта є найкращим рішенням для сучасних шкіл.
- Б Дистанційна освіта не сприяє розвитку соціальних навичок у дітей.
- В За даними досліджень, більшість громадян підтримують дистанційну освіту.
- Г Експерти впевнені, що дистанційна освіта має більше недоліків, ніж переваг.

59. Конституція України розрізняє поняття *права людини* й *права громадянина*. Яке з наведених прав згідно з Конституцією України є *правом громадянина*?

- А право на повагу до життя і гідності людини
- Б право на свободу та особисту недоторканність
- В право на невтручання в особисте й сімейне життя
- Г право на державну соціальну допомогу

60. Проаналізуйте й доповніть речення, щоб воно стало правильним твердженням.

Офіційний письмовий документ, ухвалений уповноваженими на це суб'єктами правотворчості у визначеній формі та за встановленою процедурою, спрямований на встановлення, зміну або скасування норм права, – це

- А правовий прецедент.
- Б правовий звичай.
- В нормативно-правовий договір.
- Г нормативно-правовий акт.

61. Проаналізуйте фрагмент Преамбули Конституції США й дайте відповідь на запитання.

Ми, народ Сполучених Штатів, щоб створити більш досконалий союз, гарантувати внутрішню безпеку, сприяти загальному добробуту, забезпечити свободу наступним поколінням, постановляємо і приймаємо цю Конституцію Сполучених Штатів Америки.

У якому твердженні відображено еволюцію розуміння *народного суверенітету* в США від часів прийняття Конституції 1787 року?

- А Концепція *народного суверенітету* залишається незмінною з моменту прийняття Конституції.
- Б Розуміння *народного суверенітету* зазнало змін, поступово розширюючи коло осіб, які беруть участь у політичному житті країни.
- В Ідею *народного суверенітету* було повністю зреалізовано в США відразу після прийняття Конституції.
- Г Концепція *народного суверенітету* в США завжди була беззаперечною серед політиків та громадян і не викликала суперечок.

62. Визначте країну, цілі й засоби колоніальної політики якої відображено на карикатурі.

- А Німеччина
- Б Велика Британія
- В Франція
- Г Сполучені Штати Америки

63. Що з наведеного стосується III покоління прав людини?

- А право на користування спільним спадком людства, право на мир, інформаційний простір, безпечне довкілля і гуманітарну допомогу
- Б право на працю, вільний вибір роботи, соціальне забезпечення і відпочинок, право на освіту й участь у культурному житті суспільства
- В право на свободу думки, совісті та релігії, рівність перед законом, право на участь в управлінні державою, недоторканність особи
- Г право на зміну статі, трансплантацію органів, штучне запліднення, евтаназію, право на вільну від дитини сім'ю

64. З яким явищем найтісніше пов'язана форсована індустріалізація в УСРР / УРСР?

- А директивним плануванням
- Б упровадженням госпрозрахунку
- В асиміляцією етнічних українців
- Г формуванням станового суспільства

65. Який термін найточніше характеризує передавання культурних цінностей, знань і норм від покоління до покоління?

- А медіація
- Б еволюція
- В революція
- Г соціалізація

66. Для якого ідейного й художнього напрямку в європейській та американській культурі кінця XVIII – першої половини XIX ст. властиві такі ознаки:

- заперечення раціоналізму, відмова від суворої нормативності в художній творчості, культ почуттів людини;
- опора ідеології на культ індивідуалізму, на підкреслену, загострену увагу людської особистості до психологічних проблем його внутрішнього **Я**?

- А класицизм
- Б натуралізм
- В реалізм
- Г романтизм

67. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Хоровий диригент, піаніст, фольклорист, педагог, музично-громадський діяч; засновник української класичної композиторської школи XIX століття; першим почав писати музичні твори різних жанрів на основі української народно-пісенної творчості; створив класичні зразки української опери; автор музики духовного гімну України «Боже великий, єдиний, нам Україну храни» («Молитва за Україну»).

Про якого діяча української культури йдеться?

- А Миколу Лисенка
- Б Семена Гулака-Артемовського
- В Олександра Кониського
- Г Михайла Вербицького

68. Яка архітектурна споруда є найстарішою монументальною кам'яною будовою Чернігівського князівства?

А

Б

В

Г

69. Проаналізуйте інформацію і дайте відповідь на запитання.

Собор є унікальним взірцем вірменської архітектури. Він змурований із каменю і має товщину стін 140 см. Увесь комплекс собору дуже компактний і ховається серед щільної львівської забудови. У 1908–1927 рр. відбувалася масштабна реставрація собору Успіння Богородиці. Тоді було збудовано західну вхідну частину, стіни апсид храму оздоблено накладними арками й орнаментом в дусі давньовірменських. Над навою зроблено різьблену дерев'яну стелю, а в бані – мозаїку.

На якій ілюстрації інтер'єр відповідає наведеному в уривку опису?

А

Б

В

Г

У завданнях 70–73 до кожного із чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, доберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в *бланку А* комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

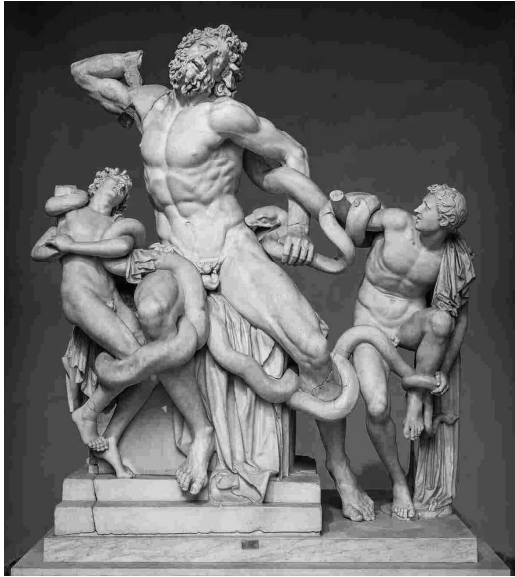
70. Поедняйте ім'я українського діяча ХІХ – початку ХХ століття (1–4) з фактами його біографії (А – Д).

		А	Б	В	Г	Д
1	Михайло Драгоманов	1				
2	Олександр Лазаревський	2				
3	Володимир Антонович	3				
4	Микола Костомаров	4				

- А** Засуджував заборону царськими указами народної мови. Уважав себе «громадянином світу», космополітом, водночас стверджуючи право кожного народу на вільний розвиток власної мови й культури, маючи на увазі, насамперед, рідний український народ.
- Б** Доводив, що українці є окремим самодостатнім народом, а не «*південною гілкою єдиного руського народу*», обґрунтовував історичну самотність українців через вивчення литовсько-руської доби та козацтва. Започаткував українську археологію як науку, розробив нову методику розкопок й організував археологічні з'їзди в Україні.
- В** Обґрунтував, що мова є ключовим чинником формування свідомості та ідентичності народу. «*Денаціоналізацію прирівнював до духовного розтління*», оскільки втрата мови призводить до руйнування зв'язку між поколіннями та втрати самотності. Також заклав основи психолінгвістики, розглядаючи мову як продукт і водночас інструмент мислення.
- Г** Досліджував проблеми формування на Лівобережжі феодального землеволодіння, перетворення козацької старшини на поміщиків і закріпачення селян і козаків. Спираючись на архівні документи, переконливо викривав дворянські фальсифікації історії України.
- Д** Намагався розв'язати ним же порушену проблему – висвітлення історії широких народних мас як основного предмета історичної науки. Один із перших великих українських істориків, який обґрунтував у своїх працях належність князівської Русі-України до історії сучасної йому України.

71. Поедняйте зображення скульптури (1–4) з культурно-історичною епохою, до якої вона належить (А – Д).

1

2

3

4

- А Класична Греція
- Б Давній Рим
- В Еллінізм
- Г Відродження
- Д Просвітництво

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

72. Поедняйте назву культурно-історичної епохи (1–4) з характерною для неї філософською ідеєю (А – Д).

- 1 Античність
- 2 Середні віки
- 3 Новий час
- 4 Новітня історія

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- А теорія суспільного договору й теорії поділу влади
- Б учення про визначальну дію хороших і поганих вчинків (карму)
- В зародження феноменології як напряму дослідження структури досвіду й свідомості
- Г формування філософської ідеї об'єктивного ідеалізму
- Д панування абстрактних теологічних інтересів, пошук доказів існування Бога

73. Узгодьте явище / процес (1–4) з його причиною (А – Д).

- 1 релігійні війни
- 2 формування імперій
- 3 індустріальна революція
- 4 національне відродження

	А	Б	В	Г	Д
1					
2					
3					
4					

- А економічна криза
- Б світоглядні розбіжності
- В науково-технічний прогрес
- Г ефективна система управління
- Д популяризація спільної ідентичності

У завданнях 74–77 розташуйте події в хронологічній послідовності. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у *бланку А* на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Цифрі 1 має відповідати вибрана Вами перша подія, цифрі 2 – друга, цифрі 3 – третя, цифрі 4 – четверта. Усі інші види Вашого запису в *бланку А*, комп'ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланку А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

74. Визначте послідовність фактів (подій, явищ, процесів), наведених в уривках історичних джерел.

- А** «У січні хвороба дісталася Марселя. Звідти дуже швидко розповсюдилася всією Францією. Квітучі міста провінції Русільйон перестали функціонувати: лише в місті Перпіньяні від Чорної смерті загинуло 80 із 125 нотаріусів, 16 із 18 цирульників, 8 із 9 аптекарів. В Авіньйоні, де проживали папи, померла третина кардиналів. У регіонах Лангедок і Прованс чума забрала половину населення...»
- Б** «Лише за 30 років європейські моряки подолали шлях від невідання нічого, що лежить по інший бік Атлантики, до плавання навколо земної кулі. Швидкість відкриттів не вщухала. Це надзвичайно розширило географічні кордони християнського світу за рахунок нововідкритих земель, що безпосередньо ввійшли до його складу...»
- В** «Одним з аспектів освітньої революції було створення університетів. За короткий час їх було засновано в багатьох містах: Іспанія – у Севільї, Льейді, Саламанці; Португалія – у Лісабоні; Англія – в Оксфорді, Кембриджі; Франція – у Тулузі, Монпельє, Анже та Парижі; Італія – у Верчеллі, Болоньї, Віченці, Падуї, П'яченці, Реджіо, Ареццо, Сієні, Неаполі й Салерно...»
- Г** «Після взяття Майнца герцогом Нассауським друкарню було знищено, її працівники, яких називали “дітьми Гутенберга”, розбіглися на всі боки й рознесли із собою і друкарське мистецтво: у Кельн, Аугсбург, Ульм, Нюрнберг, Базель. Через півстоліття, як побачила світ Біблія великого Йоганна, у Німеччині діяло більш ніж 50 друкарень, а друкарів – понад 200...»

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

75. Визначте послідовність подій, що стосуються розвитку інформаційних технологій у XX ст.

- А винайдення Інтернету
 Б розробка перших телевізорів
 В створення мобільних телефонів
 Г запуск соціальних мереж

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

76. Проаналізуйте інформацію і виконайте завдання.

На фото зображено реверс монет, випущених Національним банком України, що присвячені членству України або набуттю нашою країною членства в міжнародних організаціях.

Визначте послідовність набуття Україною членства / статусу кандидата в члени міжнародних організацій.

А

Б

В

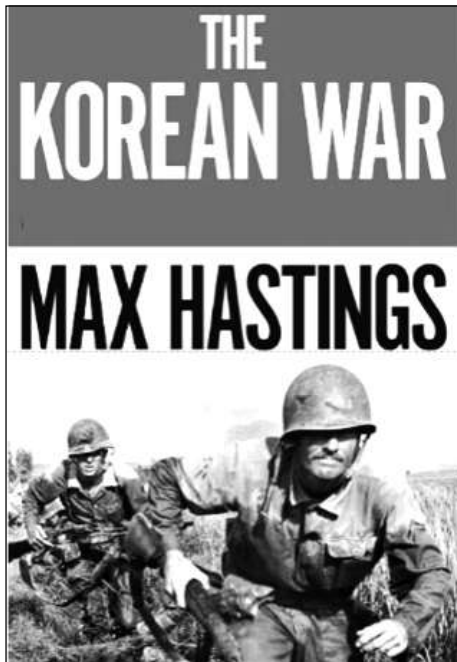
Г

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

77. Визначте послідовність розгортання військово-політичних конфліктів Європи та Азії XX–XXI ст., описаних авторами зображених книг.

А

Корейська війна

Б

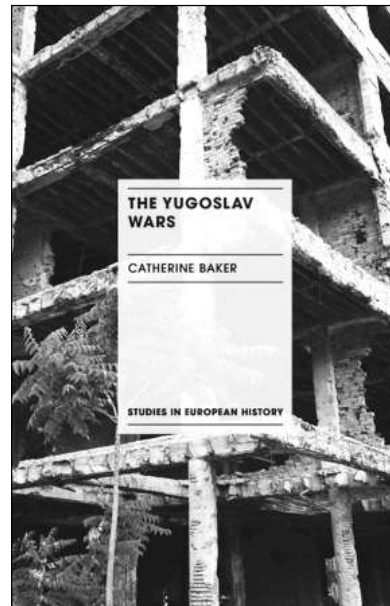
Російсько-українська війна

В

В'єтнамська війна

Г

Війна в Югославії

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

Завдання 78–80 мають по сім варіантів відповіді, з яких лише три правильні. Виберіть три цифри, що позначають правильні, на Вашу думку, відповіді, і запишіть їх у *бланку А* згідно з інструкцією. Порядок написання цифр значення не має. Для виправлення помилково вказаної відповіді запишіть новий варіант відповіді (три цифри) у спеціально відведеному місці *бланка А*. Не робіть інших записів у *бланку А*, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні під час заповнення *бланка А*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису
відповідей

78. У яких уривках історичних джерел описано процеси, характерні для економічного розвитку Наддніпрянщини початку ХХ століття?

- 1 «Ні для кого не було таємницею, що в залізоробній промисловості влада “Продамету” майже безмежна. Перефразовуючи слова Людовіка XIV, вона може з гордістю сказати: “Металургія – це я!”...»
- 2 «Два роки нічо в хаті не говорилося, лиш Канада та й Канада. Сини не хоче бути наймитами після мої голови та й кажуть: “Ти наш тато, та й заведи нас до землі, та дай нам хліба”...»
- 3 «На 12 великих металургійних заводах було зосереджено 96 % усіх робітників металургії. На кожному з них працювали більш як тисяча робітників, які виплавляли 87 % чавуну в цьому регіоні...»
- 4 «Із 79 рудень діяла лише 41. З 56 доменних печей працювало лише 23. Випуск паровозів скоротився на третину. Склади цукрових заводів були переповнені нереалізованою продукцією...»
- 5 «Товариство зростало й розвивалося. У ньому почали брати участь щораз більше свідомих селян і міщан, які до цього страхувалися в іноземних товариствах або не страхувалися взагалі...»
- 6 «Тут розпочався нафтовий бум, який посилився, коли з'явилися двигуни внутрішнього згорання. Доходи від видобутку нафти стрімко зросли. Свердловина “Оіл сіті”, що в Тустановичах, за добу вивергала 3 тисячі тонн нафти...»
- 7 «Страйк почався в червні 1902 року (на землях графа Анджея Потоцького), наприкінці липня він охопив понад 500 сіл у 26 повітах, де мешкало 200 000 осіб. Це був перший масовий селянський страйк у Європі...»

79. Визначте характерні риси політичного режиму, утвердженого в УРСР в 1930-х роках.

☐☐☐

- 1 співіснування державного та приватного секторів економіки, підтримання підприємницької активності громадян
- 2 встановлення всеохопного політико-ідеологічного контролю держави над усіма сферами життя суспільства
- 3 існування незалежних профспілок, неурядових громадських організацій та інституцій
- 4 одержавлення економіки, її мілітаризація і бюрократизація, використання примусової праці
- 5 визнання абсолютної цінності людської особистості, дотримання владою принципу «особа важливіша за державу»
- 6 політичний плюралізм, активна діяльність партій, які є виразниками інтересів різних верств суспільства
- 7 панування однопартійної системи, зрощування партійного та державного апаратів, культ вождя

80. Що належить до основних повноважень Кабінету Міністрів України?

☐☐☐

- 1 забезпечення розроблення та виконання державних програм соціальної допомоги, уживання заходів щодо зміцнення матеріально-технічної бази закладів соціального захисту інвалідів, пенсіонерів та інших непрацездатних і малозабезпечених верств населення
- 2 ухвалення рішення про усунення Президента України з поста в порядку особливої процедури (імпічменту)
- 3 оголошення за поданням Президента України стану війни й укладення миру, схвалення рішення Президента України про використання Збройних Сил України та інших військових формувань у разі збройної агресії проти України
- 4 здійснення керівництва єдиною системою цивільного захисту України, мобілізаційною підготовкою національної економіки й переведенням її на режим роботи в умовах надзвичайного чи воєнного стану
- 5 вирішення згідно з Конституцією України питання про дострокове припинення повноважень Президента України у разі неможливості виконувати ним свої повноваження за станом здоров'я
- 6 призначення і звільнення за згодою Верховної Ради голів дипломатичних представництв України в інших державах, голів представництв України при міжнародних організаціях
- 7 розроблення проєктів законів про Державний бюджет України та про внесення змін до Державного бюджету України

Кінець зошита